

TRGOVSKA

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrta leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VI.

LJUBLJANA, dne 2. avgusta 1923.

STEV. 89.

Hilarij Vodopivec, načelnik finančnega ministrstva.

Banke in davki.

Ker se mi je od več strani izrazil želja, naj bi v zvezi z mojim člankom pod gornjim naslovom, ki je izšel v številkah: 72, 73 in 74 letošnjega »Trgovskega lista«, nadaljeval razpravo v tej smeri, kakšne razlike obstoje v posameznih pokrajinah naše države za ugotovitev odmerne davčne podlage za podjetja, obvezana javnemu polaganju računov, se odzovem tej želji in bom skušal podati v tem pogledu kolikor mogoče jasn pregled. Pri tem bom imel v vidu v prvi vrsti banke in sploh demarne zavode. Davek, ki ga plačujejo omenjena podjetja, bodem v članku kratko imenoval »posebno pridobitno«, da se izognem ne ravno praktičnemu uradnemu imenu »pridobitna podjetij, obvezanih javnemu polaganju računov«.

Posebna pridobitna se odmerja po predpisih sledečih zakonov: v Sloveniji in Dalmaciji po zakonu o osebnih davkih z dne 25. oktobra 1896, d. z. št. 220, v besedilu novele z dne 23. januarja 1914, d. z. št. 13; v Srbiji in Črni gori po »zakonu o neposrednem porezu« z dne 14. junija 1884, kateri je bil s šestimi poznejšimi zakoni noveliran; v Hrvatski in Vojvodini po zakonskih člankih VIII. iz leta 1909 in XXXIV. iz leta 1916; v Bosni in Hercegovini po naredbi bosanske vlade z dne 23. septembra 1883; vendar je ta naredba v pogledu posebne pridobitne tako pomanjkljiva, da se v praksi ugotavlja v Bosni in Hercegovini odmerna podlaga po predpisih zakona, ki velja danes v Sloveniji in Dalmaciji.

V boljše razumevanje tabelarnih pregledov, ki jih bom sestavil na koncu članka, naj služijo sledeča pojasnila.

V vsej kraljevini je formalni postopek za ugotovitev davčne podlage sličen, ker služi povsod za izhodno točko temu izračunavanju bilančni čisti dobiček v zvezi z ostalimi postavkami računa izgube in dobička. Komercialni čisti dobiček se namreč ne slaga z davčno-pravnim dobičkom, temveč davčna oblastva ugotavljajo odmerno podlago iz podatkov letne bilance. Davčna oblastva postopajo pri tem delu po točno začrtanih predpisih, ki se pa po zakonih posameznih pokrajin v marsičem bistveno razločujejo. Dočim se namreč nekateri bilančne postavke v eni pokrajini pasirajo kot izdatki, se iste postavke o drugih pokrajinah prištevajo bilančnemu čistemu dobičku, oziroma dočim se po zakonu ene pokrajine nekatere postavke izločajo iz bilančnega čistega dobička, tvorijo iste postavke v drugih pokrajinah del davčne podlage.

V vseh pokrajinah se predpisi glede režijskih stroškov vjemajo z običnimi komercialnimi načeli; najemnine za obratne prostore, plače uslužbencev, davki od teh plač, ki jih je podjetje prevzelo, dalje stroški za kurjavo, razsvetljavo, za pisarniške pripomočke, za poštne, brzojavne in telefonske pristojbine, dalje primeren odbitek za amortizacijo inventarja in poslopij se — z doli označeno izjemo — povsod pasirajo kot izdatki. V pogledu teh zadnjih izdatkov naj pripomnim, da se isti — kakor znano — morejo izražati na dva načina: odpisana vsota za amortizacijo se postavi v izdatek na strani izgube ali pa kot do-

lacija posebnega fonda za zgube vrednosti premične in nepremične imovine. Na svari sami način tega obračuna ne menja ničesar, vendar postoji v praktičnem pogledu razlika v tem, da davčna oblastva vodijo o takih neobdavčenih rezervah za amortizacije posebno očitnost in bi se vsaka poznejša uporaba teh rezervnih zalogov v druge namene pritegnila naknadnemu obdavčenju. — Važna je izjema, ki obstoja v Hrvatski in Vojvodini, da se ne pasirajo amortizacijske vsote za poslopja, katere podpadajo hišnemu davku, nego da se te vsote prištevajo bilančnemu čistemu dobičku; to stališče je teoretski pravilno. V vseh ostalih pokrajinah se amortizacijske vsote pasirajo.

Ne v teoriji, pač pa v praksi se opaža razlika v odstotkih, ki jih davčna oblastva v posameznih pokrajinah dovoljujejo za amortizacijske odpise, kar odvisi po največ od stare tradicije in pa tudi od individualnega razpoloženja organov davčnih oblastev.

Plačane pasivne obresti vsake vrste se v vseh pokrajinah pasirajo kot izdatki. Edino v Bosni in Hercegovini obstoja v tem pogledu važna izjema; ker se v tej pokrajini ne plača davek od obresti hranilnih vlog, se je že svojčas odredilo, da se te pasivne obresti, izplačane ali odobrene vlagateljem, prištevajo bilančnemu čistemu dobičku podjetja in na ta način podvržejo davku. Ta korektura zakonskega nedostotka je teoretski popolnoma neosnovana. Pač pa se tudi v Bosni in Hercegovini pasirajo kot izdatki vse pasivne obresti, ki jih je zavod izplačal ali odobril drugemu denarnemu zavodu.

Dalje se v vseh pokrajinah izločajo iz davčne podlage plačani posredni davki, pristojbine od poslovnega, ne pa od glavničnega obračunavanja, koliki, carine in temeljem izrečne odredbe člena 138 finančnega zakona za leto 1922/23 tudi poslovni prometni davek.

V vsej kraljevini se doštevajo čistemu bilančnemu dobičku posebna pridobitna z dokladami vred, katero je podjetje plačalo v poslovnem letu. Tako se prakticira tudi v Srbiji in Črni gori; vendar pa obstoja v tem pogledu že več let spor med finančno upravo v Srbiji in državnim svetom, kateri stoji na gladišču, da so vsi davki brez izjeme režijski stroški in da bi se kot taki morali odbiti od kosmatega prihoda. Temu naziraju državnega sveta je dala povod stilizacija člena 49 srbskega zakona o neposrednem davku, kjer so navedeni nekateri režijski stroški in svršava stavek z »itd.«; v tem »itd.« hoče državni svet subsumirati tudi posebno pridobitno v režijske stroške. To naziranje državnega sveta ne odgovarja davčni teoriji.

Kar se invalidskega davka kot odbitne postavke tiče, se v pomanjkanju zakonskih predpisov postopa v posameznih pokrajinah neenako in celo v poedinah pokrajinah ni praksa edinstvena; v Srbiji in Črni gori se invalidski davek navadno prištevajo čistemu dobičku, ista praksa je po večini v Hrvatski in Vojvodini, dočim se v Sloveniji in Dalmaciji, Bosni in Hercegovini invalidski davek običajno pasira kot režijski strošek, kar je po mojem mnenju pravilno.

Prinos zemljišča se v pokrajinah, kjer postoja zemljiški kataster, t. j. v Sloveniji, Dalmaciji, Hrvatski in Vojvodini, izločuje iz bilančnih viškov z onim delom, kateri je enak katasterskemu čistemu prinosu in je torej že obdavčen z zemljiškim davkom, dočim se ostali del faktič-

nega prinos, t. j. oni del, kateri ni obdavčen z zemljiškim davkom, prištevajo odmerni podlagi. V ostalih pokrajinah, t. j. v Srbiji, Črni gori, Bosni in Hercegovini, se izloča iz davčne osnove ves prinos iz zemljišča.

(Dalje prihodniti.)

O drahmi.

Pred mesecem dni je doživel mednarodni devizni trg svoje veliko presenečenje; šlo se je za valuto, ki na večini evropskih borz sploh ne notira in ki jo valutirajo večinoma le v Londonu, za grško drahma.

Ta pojav je tembolj zanimiv, ker je prišel nenadoma in se je razvil v dimenzijah, ki jih ni nihče pričakoval. V treh tednih se je dvignila drahma napram funtu za več kot dvojno vrednost in je na tej višini z malimi izpremembami tudi ostala. Ta primer je poučen zlasti za tiste, ki nad to ali ono bolno valuto takoj obupavajo in ne verjamejo več na njeno ozdravljenje. Vidimo, da je na borzi vse mogoče, tudi stvari, ki si jih nepoučeni nikakor ne morejo razlagati. Na Grskem so imeli nakopičenega vse polno inozemskega kapitala in tudi v Grčiji sami ni nihče niti oddaleč mislil, da imajo privatniki zbrane tako ogromne svote dolarjev in funtov. Prav posebno so se odlikovali v tem solunski trgovci.

Jeseni leta 1919 je bila drahma, če jo primerjamo z mirovno pariteto, višje kakor vsaka druga dobra valuta, višje kakor dolar, višje kakor angleški funt, holandski goldinar in švicarski frank. Od tega naprej je začela padati in je padala nevzdržno, kljub vsem odredbam vlade, tako da je septembra 1922 notiral funt v Atenah 235 drahem. Pomagala je pri tem padcu seveda tudi revolucija s svojimi zahtevami po novi armadi in njeni novi opremlj.

Nekaj pozabljenih stvari iz poglavja o trgovinskem kupu.

Dejstvo, ki je že nekateremu našemu trgovcu zadalo mnoge, po vsej pravici ogorčene jeze, časih pa tudi po krivici, obilo, tem bolj občutljive gmojne škode, odseva seveda tudi iz trgovskih pravnih, ki tečejo na naših sodiščih. Le majhno je število onih pravnih sporov, ki se sučejo okrog vprašanja, dali je pogodba veljavno sklenjena ali ne. Pri zelo pretežni večini gre spor marveč o izpolnitvi pravilno sklenjene pogodbe.

Sicer se sklepajo pogodbe zato, da se izpolnijo. Ako tega ni, so brez vsebine, in je njih vsebina brez svrhe, brez slehernega smotra. To je pravilo, ki izhaja iz narave stvari same, ki se torej razume samo po sebi in bi se reklo nositi kamenje na Kras, ako bi se to pravilo hotelo pobliže utemeljiti.

In vendar, sodeč po pravnih, grešijo največ baš zoper to, tako priprosto in naravno pravilo, tako da je podoba, kakor da bi naši poslovni ljudje sicer znali pogodbe sklenjati, ne bi pa tudi znali jih izpolniti.

Prigovori, s katerimi se v svojem, večinoma seveda brezuspešnem odporu skušajo odtegniti izpolnitvi v redu sklenjenih pogodb, so raznolike prirode in kaj pestri. Pred vsem mnogi mislijo, da jih nepričakovani padec ali skok v cenah oprosti pogodbenih obvez in kaj naglo jim je pri roki beseda: pogodba je razdrta, ne velja več, jo

milijon beguncev je bilo treba prehraniti in preskrbeti, mednarodnega posojila ni bilo mogoče dobiti. Drahma je padala še kar naprej, šla je na 300, 400 in nazadnje na 460 napram enemu funtu. Nihče ni dvomil, da bo kmalu prekoračila mejo pete stotice. Le težavna obnova z visokimi davki je bila na vidiku kot rešiteljica Grčije. Kljub odporu prebivalstva, ki je glede davkov na Grškem zelo razvajeno, so ga vendarle obdavčili in davki so prihajali tako obilno, da ni bilo treba prijeti za stiskalnice bankovcev, da torej ni bila potrebna nova inflacija. Kljub temu je bilo pa nenadno ozdravljenje drahme za vsakega veliko presenečenje. Funt je v kratkem času padel od 460 na 200. Gotovo so poročila iz Lausanne, kjer so mirovna pogajanja ugodno potekala, veliko pripomogla k zbolšanju, a odločilno to ni bilo; šele ko so Amerikanci kupili grški pridelek rozin in olja in je bila s tem odprta v zidu prva vrzel, šele tedaj so nakopičene tuje devize začele ležati na trg, najprvo boječe, potem pa v vedno večjih množinah, nazadnje so se vsule kakor plaz.

Narodni gospodarji so se naučili na tem primeru vsaj ene resnice: Treba je davke zahtevati, seveda od vseh enako, treba jih je pa tudi pošteno plačati, pa pride prijetno presenečenje. In za prvim sledi drugo, to velja za vsako državo.

storniram! Mislijo, da morejo kar tako na kratko in enostransko razdreti pogodbo, dasi je zanje bilo treba sporazumne volje obeh pogodnikov. Odpraviti jo hočejo kar sami, ako jim tako — kaže! Pa tudi v primerih, kjer jim zakon daje pravico, da res enostransko odstopijo od pogodbe, se ne ozirajo na to, da bi izpolnili po zakonu za to strogo zahtevane pogoje. Mislijo, da smejo kar mimo in preko vseh oblik, katere zakon istotako strogo predpisuje. Uporno, a zamen se branijo vzeti na sebe kvarne posledice, ki jih od preziranja teh predpisov po zakonu zadenejo. Pač pa nasprotno od svojih protivnikov najstrože zahtevajo, da oni s svoje strani vse pogoje in oblike do pičice natančno izpolnijo, ter jim v tem pretiravanju nobena strogost oblike ni dovolj. — Dalje pozabljajo, da ne smejo sami biti v zamudi glede izpolnitve svojih obvez, ako zahtevajo točno izpolnitev obvez z njegove strani od nasprotnika. Če končno drugega prigovora ni, ali drugega razloga za odpor ne najdejo, sežejo, bi rekel, po naravnosti priljubljenem sredstvu: kaj ročno prigovarjajo fiksnost sklenjenega opravila, ki se jim vsekakor vidi rešilna bilka, ki nekako nikdar ne more odreči. Ob takem in sličnem stališču se dajo mirno — tožiti in kljub ogromnim sedanjim pravnim stroškom tirajo stvar vedoma do druge, čisto pa in prečesto celo še do tretje stopinje.

Od kod vse to? — Njih pravdni nasprotniki hitijo, malodane v vseh primerih zatrjevati, da ni govora o tem, da ne bi znali, kaj so njih obveze, marveč jim očitajo, da zanje znati — nočejo! Kupnemu predmetu je v tem cena padla, pa naravno, kupcu kupčija ne diši več; ali pa mu je cena poskočila, pa zopet prodajalcu ne kaže več, da bi ostal pri besedi, razlogujejo.

Ni dvoma, da so iz tega razloga mnogemu opisanemu zlu krivi oni nepoklicani elementi, ki so se vsled vojnih in povojnih razmer vrinili v pravo trgovstvo brez vsake trgovske izobrazbe in preteklosti, brez zmisla za trgovsko poštenje in čast. Brez spoštovanja samega sebe in lastne besede, iz golega pohlepa po hitrem in čezmernem dobičku. Pod težo razmer, ob silnem kolebanju cen in valute, spričo splošne razvnanosti morale in pa napram tem novim metodam je pa tudi komu drugemu bilo težko, če že ne naravnost nemogoče, da bi se novemu načinu popolnoma ubranili. Vendar bo pa tudi res, da je po prilično dolgi dobi vojnega in povojnega gospodarstva z izmenjavanjem blaga za blago in plačila ter prodaje blaga za rok v roke, marsikdo zašel v pogreške, ker so mu bile zakonite določbe o teh stvareh prišle iz spomina, tako da so mu bile v odločilnem trenutku odsotne, a je po zamujenem tem trenutku večinoma nemogoče, da bi se storjena pogreška popravila.

Ne bode torej odveč, da si zopet v spominu osvežimo in obnovimo liste zakonite predpise, osobito glede glavnega trgovskega opravila, trgovskega kupa. Pa tudi onim

nelojalnim elementom, ki bi še nadalje se skušali okoriščati na nepravi način, bode možno uvideti, da jim njih postopanje končno malo koristi in da ne uidejo razočaranja, ako pride do spora. Pričnimo pa kar s prigovorom, ki je zgoraj na zadnjem mestu naveden, katerega pa nekako najlahkomiselneje porabljajo: fiksnost (čvrstost) pravnega opravila. Olajšana bodo s tem tudi nadaljna izvajanja o ostalih prigovorih, ker se bode kar sklicevali na že obrazložen pojem.

a) Čvrstost (fiksnost) trgovskega kupa.

Redko je o kaki stvari toliko nejasnosti, bodisi namenoma ali brez namena, kolikor o tem, kdaj je pogodba fiksna ali čvrsta. Da je v pogodbi le količinski omenjen dobavni čas ali dobavni rok, pa je skoraj vsakemu pogodba že čvrsta! Po tem naziranju bi prav za prav vsak trgovinski kup bil čvrsto opravilo, dasi so v navadnem trgovinskem obratu, izven borze, čvrsta opravila izjema, a ne pravilo.

Ta prigovor pa ni tako nesmoten, kakršen se morda na prvi pogled vidi. Za čvrsta opravila veljajo namreč druge določbe nego pa za ostala opravila, nekako okrajšane in obratne, in prigovor čvrstosti naj pomaga osobito preko zamud in iz nemarnosti neupoštevanih zakonitih predpisov, ki veljajo za navadna opravila, ter naj odklonijo kvarne posledice zamude in nemarnosti.

Kdaj je torej opravilo čvrsto? — Pojem in bistvo opredeljuje čvrstost opravil trgovinski zakon v čl. 357; izključeno je torej, da bi se s tem stvorilo polom običaja katerokoli običajno pravo. (Konec sledi.)

Povišanje taks in pristojbin.

(Konec.)

Osebnost in stvarne pristojbinske oprostitve so v načrtu zakona bistveno omejene. Osebnost oprostitve naj bi uživali poleg članov vladarske hiše, države in državnih oblasti, inozemskih diplomatskih in konzularnih zastopnikov še javni zavodi in društva, katere obstoje v javnem interesu, n. pr. cerkve, samostani, zbornice, samoupravna oblastva itd., kadar vrše javne posle v imenu države in za državo. Taksna prostost je nadalje priznana ustanovam in zavodom, osnovanim s privatnimi sredstvi, ako pospešujejo splošno državno in narodno blaginjo in nimajo dobičkanosnega namena, na primer humanitarna, podporna, književna, umetniška in podobna društva. Taksna prostost teh društev je vezana na dovolitev finančnega ministrstva in omejena na spomenice, prošnje in druge spise, ki se v sodno izven spornih zadevah predlagajo državnim oblastvom.

Osebnost taksna prostost je nadalje priznana siromašnim osebam v pupilarnih in konkurznih zadevah in pod gotovimi pogoji tudi upravnikom konkurznih mas in varihom nedoletnikom.

Stvarno so oproščena taks med drugimi ubožna izpričevala, dedščine, legati in darila, naklonjena znanstvenim, prosvetnim, dobrodelnim in humanitarnim ustanovam, dalje vloge in prošnje invalidov in njihovih potomcev glede invalidske podpore, prošnje za povračilo državnih davkov in davščin, ako so utemeljene.

V pravnih sporih pri prvostopnih sodiščih sme sodišče stranki odložiti do razsodbe plačilo polovice takse, katero bi bilo treba plačati naprej, ako presega polovica takse znesek 3000 Din in bi stranki po njenem premoženjskem stanju ne bilo mogoče cele takse plačati naprej. Nadaljnji pogoji za odložitev plačila je, da bi stranki nastala škoda, če bi se sodno postopanje prekinilo. Pri odložitvi plačila bo moralo sodišče upoštevati predloženi dokazni material in po oceni tega materiala uravnati svoj sklep.

Glede ugotovitve odmerne podstate je veljalo dosedaj načelo, da se je v primeru prenizke ocene nepremičnin v pogodbi izkušalo do-

seči sporazum s strankami in le če ti poizkusi niso imeli uspeha, se je uvedlo sodno cenitev. Ako je finančna uprava zaprosila za sodno cenitev, je nosila sama stroške, ako se pri sodni cenitvi ni doseglo za $\frac{1}{8}$ višje cene nego jo je stranka priznala. V načrtu novega zakona so ta določila v toliko poostrena, da bo stranka nosila stroške cenitve že pri razliki od 5%, pri razliki od 5 odstotkov do 15 odstotkov bo plačala poleg teh stroškov še takso na državno povišano vrednost, pri razliki nad 15% pa poleg stroškov in takse na polovično vrednost še dvojni iznos na povišek odpadajoče redne takse in vrhu tega še denarno globo od 100 do 50.000 Din.

Ta izprememba je tem nevarnejša, ker se cenitve ne bodo vršile potom sodnih organov in sodnih izvedencev, ampak bodo vršili cenitve davčni uradi sami s sodelovanjem komisije, obstoječe iz šefa davčnega urada, državnega uradnika poljedelske ali gozdarske stroke in 1 občinskega odbornika. Stranka bo imela pravico izmed občinskih odbornikov sama določiti tistega člana komisije. Ako bi pa to kljub pozivu opustila, določi tudi tretjega člana šef davčnega urada izmed občinskih odbornikov.

Napram dosedanjemu položaju je nameravana izprememba velik korak nazaj. — Sedaj vrše cenitve, tudi ako gre le za ugotovitev podlage za odmero takse, vedno le sodišča s sodnimi izvedenci. Pri cenitvah nima finančna uprava nobenih drugih pravic nego stranka. V bodoče naj bi se pa cenitve vršile pod vodstvom organov finančne uprave s sodelovanjem državnega uradnika poljedelske ali gozdarske stroke in le enega občinskega odbornika, katerega ima pravico imenovati stranka. Za izpremembo dosedanje prakse, ki se je kot nepristranska dobro obnesla, ni prav nobenega razloga, ker nimamo povišanja dvomiti o tem, da gre finančni upravi edino le za nepristransko ugotovitev prometne ocene.

Načrt zakona ureja tudi izdelovanje in prodajo kolkov. Provizijo prodajalcev se namerava določiti na 2%. Kolke bodo dolžni prodajati trafikanti in občine.

Za zamenjavo slučajno pokvarjenih kolkov izda finančni minister poseben pravilnik. Od zamenjave so izključeni nalepljeni kolki, ker se smatra, da so se že uporabljali.

Organi finančne uprave so upravičeni tudi pri zasebnikih vršiti kontrolo glede pravilne izvršitve zakona o taksah. Kontrolo smejo vršiti s sodelovanjem občinskih ali policijskih organov.

Vlada si je dala v člen 70. načrta pooblastilo, da sme v bodoče z vsakim z načrtom povišane takse pobirati takoj, čim predloži načrt narodni skupščini. Pobrani poviški bi se vrnili strankam, v kolikor bi jih ne odobrila narodna skupščina.

Iz brzojavnega pravilnika.

POTRDILO PREJEMA.

Odpošiljatelj brzojavke lahko zahteva, da se mu takoj po dostavi brzojava brzojavnim putem javi dan in čas kdaj je bil njegov brzojav oddan prejemniku, odnosno kdaj je bil odposlan s pošto v nadaljno dostavo. Ta odredba je posebno važna, kadar se gre za kontrolo dostavitve, da ne zapade kak važen termin. V to svrhu mora odpošiljatelj napisati pred naslov »potrditev prejema« (accusé de réception) ali pa samo »P. C.«. Odpošiljatelj lahko zahteva, da se mu potrditev prejema nujno sporoči, v to svrhu napiše pred naslov »nujna potrditev prejema« (accusé de réception urgent) ali pa samo »P. C. D.«, odnosno da se mu prejem potrdi s priporočeno pošto. Za ta slučaj mora napisati pred naslovom brzojava potrditev prejema pošto (accusé de réception postal) ali samo »P. C. P.«.

Za navadno potrditev prejema se plača pristojbino 5 Din, za nujno potrditev prejema 15 Din in za potrditev prejema s pošto pa taksa, ki velja za navadno priporočeno pismo.

Odpošiljatelj brzojavke lahko zahteva za oddano brzojavko pobotni-

Proti tej nameri se moramo odločno zavarovati. Gotovo ni pravičeno, da bi se poviške pobiralo še predno jih odobri narodna skupščina in dokler se ne da prebivalstvu možnosti, da se temeljito seznanijo z nameravanimi poviškimi in se obvaruje občutnih kazni, ki so zaprejene za prestopke taksnih določil. Skrajni čas bi že bil, da se tudi naša zakonodaja vendar že enkrat prilagodi splošnemu običaju, da se zakoni, ki posegajo tako v gospodarske razmere ne uveljavljajo z nazaj posegajočim terminom, ampak šele vsaj nekaj časa potem, čim se javno razglase.

co, katere mora obsegati številko brzojavke, dan in uro oddaje, ime prejemnika, namembno postajo in plačano takso. Za pobotnico se plača uradu 1 Din.

KREDITIRANJE PRISTOJBIN.

Občinskim oblastim, denarnim zavodom, bankam, tovarnam in posameznim privatnim društvom, trgovinam, delavnicam, kakor tudi posameznim privatnikom je po čl. 74. brzojavnega pravilnika dovoljeno oddajati brzojavke na mesečni kredit in sicer pod sledečimi pogoji:

1. Brzojavke se morajo oddati z dostavno, knjigo, ki si jo mora nabaviti stranka sama pri telegrafičnem uradu. Letno predplačilo za kreditiranje brzojavnih pristojbin znaša 200 Din.

2. Privatne osebe in društva morajo za kritje kreditiranih brzojavnih pristojbin plačati najmanj 100 dinarjev jamčevine.

Lajca so draga, meso je drago

zelo uživajte »PEKATETE«, ki so enako redilne kakor meso. So najcenejše, ker se zelo nakuhajo.

Fordove industrije.

Kmalu se bo pričelo razpošiljanje železne rude, izkopane iz majhnega rudnika v Michigamme, ki leži na severnem polotoku Michigana. To rudo se bo izvažalo proti jugu. Rudnik je že več let počival, a je sedaj last Herny Forda. Zopetna otvoritev tega rudnika pomeni, kakor piše Stanley Boone, začetek enega najbolj znamenitih industrijskih eksperimentov, kar se jih je kdaj lotil kapitalistični sistem.

Henry Ford skuša lukaj proti združeni opoziciji mogočnih finančnih in industrijskih interesov v Zedinjenih državah zgraditi ogrado industrijske občine, ki se lahko sama zaklada z vsem potrebnim. Ta industrijska občina obsega zemljo, premog, železo ter vse drugo za izdelovanje strojev.

Fordova posestva na severnem polotoku obsegajo približno 400.000 akrov ter vsebujejo bogate sklade rude. Železno rudo iz Michigamme rova pošiljajo po železnici v Eskanabo in od tam z ladjo po tridnevnem potovanju po Michiganskem ter drugih jezerih in reki St. Clair v topilnice v Springwells, ki je predmestje Detroita. Tam se izpremeni železno rudo potom Fordovega procesa v jeklo. To jeklo se uporabi za izdelovanje traktorjev v Dearbornu, nadaljnem predmestju Detroita, ter za izdelovanje avtomobilov v Highland Park, tretjem predmestju Detroita.

Fordova železnica Detroit - Toledo - Ironton teče sedaj le južno od Detroita. Kaže njegove topilnice in delavnice z njegovimi lastnimi premogovniki v Kentuckiju. V tej verigi manjka še vedno en člen in vsled tega je treba uporabiti neko drugo železnico na razdaljo par milj. Ford ne bo brez dvoma počival toliko časa, dokler ne bo njegova lastna železnica vezala vseh njegovih obratov in dobavnih virov.

Ford je pričel pred par leti posel avtomobilskega fabrikanta v maj-

hnem obsegu. Danes je lastnik Ford Motor Comp. v Highland Parku, topilnic v Springwellsu, tvornice za traktorje v Dearbornu; Fordove farme v istem kraju s Fordovim skladiščem za žito, tedenskega lista Dearborn Independent, Fordove bolnice v Detroitu, skladov železne rude na severu in brezmejnih gozdov.

Če bo Ford podaljšal svojo železnico, kot vsi pričakujejo, bodo njegove železnice nadomestile ladje, ki spajajo njegove topilnice z železnimi rudniki in premogovniki. Te topilnice, ki se nahajajo v sredini med temi osnovnimi rudami, stoje takorekoč na istem mestu kakor njegove tvornice za izdelovanje traktorjev in avtomobilov. Tvornica za izdelovanje traktorjev stoji v sredini njegove produktivne zemlje, na kateri se dela vse s pomočjo traktorjev. Obstojata tudi možnosti, da bo njegova železnica zvezala ozemlje v Michiganu s tvornicami za umetna gnojila v Muxle Shoals in k temu bo lahko še prišla elektifikacija železnice ter zveza z vlačilnimi čolni z zalivom.

Vse to kaže le zunanji obris slike, ki je že izpopolnjena s tisoč podrobnostmi. Fordove industrije proizvajajo koks, plin, kafran ter druge stranske produkte in končno benzol za obratovanje traktorjev in avtomobilov.

Iz Fordovega premoga izdelujejo tudi amonijev nitrat, katerega se uporablja kot umetno gnojilo. Ford gradi hiše za svoje delavce, ustanavlja konsumne zadrage za nameščence itd. Centrala celega Fordovega sistema bo v Dearbornu.

M. Savič:

Naša industrija in obrti.

(Dalje.)

12. Naša ležišča in produkcija mavca (gipsa).

Mavec se pri nas relativno še malo uporablja. Najbolj ga uporabljajo cementne tovarne v svrhu pri-mesi k cementu in sicer je to surov mavec. En del ga uporabljajo opekarne za oblike, za skladne streš-nike, kakor tudi elektromonteri pri svojih delih, dalje soharji in kiparji za izdelavo izdelkov iz mavca, manjši del pa se uporablja tudi pri stavbištvu in tudi pri poljedelstvu, kjer se ga bo enkrat rabilo ogrom-ne množine.

Surovega mavca se je leta 1920 uvozilo 597.302 kg, žganega pa 2.518.740 kg. To je velika škoda, ker ako bi se izkoristil samo en del naših ležišč v tuzemstvu, bi tega ne bilo treba.

V Srbiji se nahaja mavec na južni strani Lipniške glavice, v okolici vasi Lipnice. Ta mavec se je pred vojno eksploitaliral za obrat cement-ne tovarne v Popovcu, toda med vojno se je rov zamašil in ga je bilo treba zopet izčistiti. Dalje se na-haja pri vasi Valakonie v timoškem okrožju in pri Matarugi blizu Kraljeva ter v bližini Debra. V bližini samostana Rakovice se je osnovala tovarna za mavec, ki bo predelo-vala mavec iz Lipnice.

V Bosni in Hercegovini se nahaja mavec pri Bradini na Ivan-Planini v oddaljenosti 2 do 3 kilometrov od postaje Bradine. Pred vojno so tu obratovali gg. Mikeša in Despić, potem pa so prenehali z obratova-njem. Dobival se je prvovrsten ala-bastrov mavec. Dalje se nahaja mavec v postaji Blagaj pri Bosan-skih Novih, kjer je družba »Sana« osnovala tovarno mavca. To druž-bo je osnoval g. Mojše A. Kabiljo iz Sarajeva, po večini z zagrebškim kapitalom. Mavec se nahaja tudi v okolici Drvarja ter v drugih krajih v Bosanski Krajini.

V Dalmaciji se nahaja mavec v okolici Sinja, pri vasi Suhač, Kara-kašica, Glavice in Lučane; v oko-lici Drbiša pri vasi Klanci in Topljah ter v okolici Knina na bos-ansko-hrvaški meji. Ležišča v oko-lici Sinja so kompaktne plasti mavca ter se raztegajo na 10 km in se ceni,

da se nahaja tu na več milijonov vagonov mavca. Ležišča se naha-jajo na hribih na površini zemlje, kar znatno olajša eksploatacijo, ker se obratuje v kamnolomih na površini zemlje. Mavec se tu eks-ploatira in se razpošilja tovarnam cementa v splitski okolici, ki ga 2% primešajo cementu. Lastniki ležišč mavca v sinjski okolici so gg. Sover Varda in Tomaž Stuparič.

V Rudah pri Samoboru na Hrvaškem se nahajajo močna ležišča mavca. Lastniki ležišč so: »Croatia«, tovarna portland cementa v Pod-susedu, Julijo Kasovic v Rudah in tovarna sadre za umetno gnojilo Hanibal pl. Prausberger v Samo-boru. Surov mavec se uporablja za primes v cementnih tovarnah v Pod-susedu in Beočinu in sicer ga gre letno 400 do 500 vagonov. Poleg tega se nahajajo ležišča mavca v Liki na bosansko-dalmatinski meji.

Posedujemo ležišča mavca in pri-čelo se je tudi že z njegovo eks-ploatacijo, toda razen »Sane« se koplje samo surov mavec in se ga uporablja za žgani ali mleli mavec na 250 vagonov.

Industrija mavca ne zahteva ve-likih inštalacij za žganje in mlelje. Naprave niso nič dražje, kot na-vadni mlini. Zato je čudno, da se ta industrija ne osnuje, odnosno da se tako težko snuje. To je industrija za male ljudi in majhne industrijalce in bi jih morala vsled tega država podpirati. Podpirala pa bi jo na ta način, da bi preiskala državo v svrhu odkritja ležišč mavca in bi na to v kvalitnem oziru mavec raz-iskala ter ugotovila možnost in ren-tabilitefno izkoriščanja ter rezultate objavila.

To bi moral napraviti državni za-vod za pospeševanje obrta in indu-strije, samoumevno kadar bo dobil za to potrebne proračunske kredite.

(Dalje sledi.)

Kopirne role (suhe in mokre)
THE REX CO., LJUBLJANA.

Narodno gospodarske zadeve.

Trgovina.

Trgovska zbornica na Dunaju. V zad-njem času se je pisalo v dnevnikih mnogo o ustanovitvi, da celo že o otvo-ritvi jugoslovanske zbornice na Dunaju. Po poročilih iz ministrstva trgovine in industrije ni pa žal to prašanje še tako dozorelo, da bi mogli govoriti o otvo-ritvi take zbornice na Dunaju, ampak se bo po poročilih ministrstva v do-glednem času imenovala komisija, ki bo imela nalogo, da vprašanje osnovanja trgovske zbornice na Dunaju končno prouči. Do otvoritve zbornice je tedaj še precej časa.

Cene za prvo grozdje v Sibeniku. Ze nekoliko dni se donaša na šibeniški trg grozdje. V tem letu je grozdje izvan-redno dobro. Cena za belo grozdje zna-ša 12 Din, za črno 10 Din za kg.

Obrt.

Obrtno - nadaljevalna šola v Mari-boru in v Ljubljani. V šolskem letu 1922 in 1923 se je v Mariboru vršil pouk, Ljubljana pa je bila brez pouka za va-jence. Število učencev je bilo 826, od teh 624 vajencev in 212 vajenk, ki so se poučevali v 20 razredih. Večje število se je moralo odkloniti, ker iz gmočnih razlogov ni kazalo otvoriti nadaljnjih razredov v Mariboru. V Ljubljani se je pa kratkoma zaprla šola za vajence v preteklem letu. Za bodoče šolsko le-fo pa je vprašanje, kako bodo prizadehi činitelji rešili zadevo — za križje učnih stroškov, da ne bodo vajenci zopet brez šolskega pouka v Ljubljani. Leta 1909 smo imeli v Ljubljani za mehaniško stro-ko 100 učencev, za stavbiško 178, za trgovsko 168, skupaj 512 učencev na obrtnonadaljevalni šoli v Ljubljani. Letos pa imamo samo pri strojnih lov.

čez 180 vajencev, tako da število vseh vajencev in vajenk presega čez 900. Edino v grafični in trgovski stroki se resno dela, da se pouk ne ustavi ter bodo podjetniki kot društva prispevali večje zneske za križje šolskih stroškov. Za vsa druga podjetja pa ne bo dru-gega izhoda, da plača podjetnik (moj-ster) za vsakega vajenca na leto za vzdrževanje obrtno - nadaljevalne šole v Ljubljani po 50 Din.

Jubilej obrtnika. Pretekli teden je praznoval v Središču pri Pljuju posest-nik parnega in umetnega mlina, vele-posestnik in član trgovske in obrtniške zbornice g. Jakob Zadravec 50 letnico rojstva. Urovnemu možu, marljivemu or-ganizatorju obrtništva, vsrjajnemu na-rodnemu delavcu pošilja naš list naj-iskrenejše častitke!

Shod obrtnikov. Deželna zveza obrt-nih zadrug v Ljubljani priredi o priliki velesojma, dne 8. septembra t. l. obrt-niški shod, na katerem se bodo raz-pravljala vsa važnejša stanovska vprašanja. O programu in drugih podrobnostih bomo še poročali.

25 letnico obstoja društva proslavlja v nedeljo, dne 5. avgusta Slovensko zidarsko in tesarsko društvo v Ljubljani. Spored slavnosti: Dopoldne ob 10. uri slavnostni občni zbor v srednji tehnični šoli (telovadnica). Po občnem zboru bo obhod po mestu. Ob 12.30 skupni obed. Po obedu odhod na veliko veselico, ki se prične ob 4. uri popoldne v vseh prostorih hotela Tivoli. Na spo-redu je godba, petje, ples, srečolov, ribolov, šaljiva pošta itd. Ker je društvo s svojim strokovnim vzgojnim delom ve-liko storilo za našo domačo obrt in tudi za narodno stvar, pričakujemo, da se bo slavno občinstvo v čimvečjem šte-vilu odzvalo našem vabilu in posetilo prireditve.

Denarstvo.

Sprejemanje avstro-ogrškega želez-nega drobiža. Avstro - ogrski železni drobiž po 20 vinarjev je še vedno velja-ven, a ker se ta drobiž utihtaplja iz Avstrije in Madžarske v našo državo, ga pošle ob naši severni meji ne smejo sprejemati. Ta prepoved velja za pošle v Prekmurju in za pošle Kranjska gora, Jezerko, Mežica, Prevalje, Črna pri Prevaljah, Libeliče, Dravograd, Meža, Muta, Marnberk, Brezno, Selnica ob Dravi, Seni Ili, Zgornja sv. Kungota, Marija snežna, Apače in Gornja Rad-gona. Vse druge pošle pa morajo ta drobiž do preklica sprejemati.

Cirkulacija novčanic. Cirkulacija nov-čanic Narodne banke se je nahajala v prošlem mesecu v konstantnem pada-nju, medtem ko se metalna podlaga vedo bolj utrjuje. Po bančnem izkazu z dne 22. p. m. se je kroženje novčanic od 15. do 22. p. m. zmanjšalo za Din 48.650.500 na Din 5.549.912.200, medtem ko se je metalna podlaga povečala za Din 1.929.217.08 na Din 362.752.646.76. Višina dovoljenih posojil znaša Din 1.361.901.382.23 ali za Din 11.425.514.70 manj nego v zadnjem izkazu. Vse to bi bili vzroki za poboljšanje našega di-narja, čegar padec je sedaj v pričako-vanju želve, uprav nerazumljiv.

Cena za zlato na Madžarskem. Na Madžarskem je cena za zlato zbog ži-valnega povpraševanja s strani bank porasla na 13 in pol milijonov za kg. Cena za srebro znaša 380 lisoč kron za kg.

Carina.

Konferenca glede projekta nove ca-rinske tarife. Glasom informacij s strani ministrstva trgovin in industrije so vesli, ki so jih objavili v zadnjem času nekateri dnevnik o konferenci glede projekta nove carinske tarife, neločene. Ministrstvo trgovine in industrije ni kon-ference, ki se je baje (po poročilih dnevnikov) vršila v Beogradu v dvorani razredne loterije, niti sklicalo in niti se ni gde tega vprašanja sploh še vršila kakšna konferenca.

Mednarodna carinska konferenca v Barceloni. Dne 15. oktobra tekočega le-ta prične v Barceloni mednarodna ca-rinska konferenca, ki bo proučevala mednarodna carinska vprašanja. Kon-ferenca se bodo udeležile vse države s po enim delegatom in eksperli.

Carinski agio v Nemčiji. Za čas od 1. do 7. avgusta (in ne kakor je bilo včeraj pomotoma objavljeno do všte-tega 23. avgusta) znaša carinski agio 5,290.900 odstotkov.

Promet.

Promet v panamskem kanalu. V pro-šlem poslovnem letu (do 30. junija) je pasiralo panamski kanal 3967 ladij. Do-hodki na kanalskih pristojbinah so zna-šali čez 17 milijonov dolarjev, t. j. 50% več kot v prošlem letu.

Povišanje poštne pristojbin. S 1. av-gustom t. l. je poštna uprava povečala pristojbine za pisma in dopisnice v ino-zemstvo. In sicer se je povišala pri-stojbina za dopisnico od 1 Din na 1.50 Din, za navadna pisma pa od 2 Din na 3 Din.

Razpisane so pošle: v Križevcih v Prekmurju, na Bledu, v Dubrovniku, Liki pri Zidanem mostu in pri Sv. Tro-jici v Slovenskih goricah.

Za znižanje poštne loco-pristojbin. Trgovska in obrtniška zbornica je pro-sila poštno in brzojavno ravnateljstvo v Ljubljani, da predlaga ministrstvu pošl in telegrafov, da bi se za poštne loco-pošiljatve zopet obnovila predvojna znižana lokalna pristojbina. Ta predlog utemeljuje zbornica s tem, da je ne-upravičeno, da se za poštne pošiljatve brez razlike pobira enaka pristojbina za krajevno dostavitev, kakor tudi za odpravo in dostavitev na velike razda-lje, kjer ima pošta neprimerno večje stroške vsled prevoza pošiljatve po železnici in eventualno tudi z vozno pošlo. — Nadalje predlaga zbornica, da bi se za poštne pakete tudi diferen-cirale pristojbine po razdalji med od-pošiljalnim in naslovnim poštnim ura-dom ter da bi se za bližnji promet do 50 km določila posebna znatno znižana

pristojbina za poštne zavilke. Te pri-stojbine naj bi se odmerile v onem raz-merju znižanja, kakor je obstajalo pred vojno.

Za novo javno tehniko v Metelkovi ulici. Spediterji mesta Ljubljane so na-slovili na obratno ravnateljstvo južne železnice prošnjo, da se dovoli mest-nemu dohodarslvenemu uradu posta-viti novo tehniko ob izhodu iz prostega izkladalnega tira v Metelkovi ulici na prosloru, ki je last južne železnice in kjer se bo zgradil novi linijski urad. Dosedanja tehnika na izhodu Resljeve ceste ne more zadostiti potrebam po-večanega prometa in tehtanje tovorov na eni sami tehnični povzroča zastoj celega prometa, kar je zvezano z iz-gubo časa in z znatnimi stroški. Zbog tega vlada v poslovnih krogih že dolgo časa zahteva po drugi, večji tehnični. Upoštevajoč potrebe poslovnih krogov, je, kakor smo doznali od merodajnega mesta, ljubljanski magistrat naročil no-vo tehniko, ki se bo mogla predati pro-metu že v teku letošnje jeseni. Tehniko izdeluje tvrdka I. Rebek v Celju. Na njej bo mogoče tehtati tudi še tako ve-like vozove in tovarne avtomobile; take tehnice nimamo še dosedaj v Sloveniji; tvrdka jo bo izločila na letošnjem vele-sejmu. Da bi pa nova tehnika razbre-menila promet na Resljevi cesti in ob enem tudi ustregla potrebam trgovcev, industrijcev in obrtnikov iz južno-vz-hodno od kolodvora ležečih delov me-sta, ki so sedaj primorani voziti blago po daljšem ovinku čez Resljevo cesto, bi morala stati na mestu, kjer bo stal novi linijski urad. Ker je postavitve javne tehnice na označenem mestu v splošnem interesu trgovine, industrije in obrti, je upali, da bo obratno ravnateljstvo južne železnice v polnem raz-umevanju tega za razvoj prometa Ljub-ljane tako važnega vprašanja, brez-dvomno ugodilo zahtevam vseh poslov-nih krogov Ljubljane.

Zračna zveza Trst — Aleksandrija. Nova italijanska zrakoplovna družba je otvorila prometno zvezo med Trstom, preko Ankone, Brindisi, Aten in Ale-ksandrijo. —

Hmelj.

XIV. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo o slanju hmeljskih nasadov doma in drugod. Zatec, C. S. R. dne 19. julija 1923. Zadnji čas so se cene za hmelj vnovič dvignile za 200 č. K. Naj-več se je prodalo po 2400 — 2500 č. K. za 50 kg. Nakupovajne se je malo usta-vilo, ker so odjemalci deloma krili. Hmelj iz leta 1921 se plačuje po 1800 do 1900 č. K. za 50 kg. Pri večji po-nudbi in manjšem povpraševanju je razpoloženje mirno, cene pa neizpre-menjene in čvrste.

Pred tremi dnevi je nekoliko deže-valo, pa je zemljo komaj na 6 mm pre-močilo. Temperatura je nekoliko padla in dnevi so manj vroči; vsled tega se je grozeča katastrofa nekoliko ustavila. Škropljeni nasadi so zeleni in se pri-pravljajo na cvel. Tisoč kopi v ne-škropljenih nasadih je pa že usahnilo in so torej izgubljene. Letina v škrop-ljenih nasadih bo pa le potem normalna, če bo izdalno deževalo. Muh in uši je sicer nekoliko manj, vendar je po mrčesu povzročena škoda že tako ve-lik, da se ne bo dala popraviti. Ni še gotovo, ali bomo pridelali polovico lanske žetve.

Zatec v Savinjski dolini, dne 1. av-gusta 1923. V obče se lahko reče, da se je zadnjih 14 dni stanje hmeljskih nasadov izboljšalo. Nadalje se mora povdarjati, da je pri srednjeranem hme-lju prehod cvetja v kobule izjemoma neenakomeren in da se bo vsled tega pričelo spodbiranje pred, obiranje od kraja pa še le po 20. avgustom t. l. Pozni hmelj se razvija normalno in ob-ljubuje prav obilno letino. O množini letošnjega pridelka se danes še ne da kaj določnega povedati — sigurno pa je, da bomo letos pridelali več, ko minulega leta. Hmeljarski trgovci se že zanimajo za naše prvovrstno blago.

Društveno vodstvo.

Koledarje Tiskarna „Merkur“
Cenike izvršuje !! v Ljubljani !!
Okrožnice

Dobava, prodaja.

Dobava belega mila. Pri direkciji državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 27. avgusta 1923 ofertalna licitacija za dobavo 1500 kg belega mila za pranje. Specialni pogoji za dobavo mila so interesentom na vpogled v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Razno.

Konferenca Male antante v Sinaji. Minister za zunanje posle dr. Ninčič je izjavil, da je med zunanjimi ministri Rumunije, Češkoslovaške, in kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev dosežen popoln sporazum. To zajedniško pojmovanje se je pokazalo v vseh evropskih vprašanjih. Že pred dvema letoma se je izkazala Mala antanta kot močna zveza, ki je preprečila poskus habsburške restauracije in ravno tako tudi rumunsko-madžarski obmejni incident. V balkanskih vprašanjih se je Češkoslovaška vedno postavila na stran svojih zaveznikov, čeludi v teh vprašanjih ni bila direktno zainteresirana. Izjave bolgarskega ministrskega predsednika Cankova so zadovoljive, a treba je počakati ali bo bolgarska vlada mogla izvršiti energične mere proti makedonskimi, kakor jih je najavila in ali bo držala svoje obljube. Za sedaj še ni videli nikakih povoljnih znakov v tej smeri. Kar se tiče posojila Madžarske, je treba uvesti kontrolo. Madžarska se v tem ne more vzporediti z Avstrijo, ker je avstrijska vlada vedno kazala dobro voljo za izvrševanje prevzetih obveznosti. Naša država ni podpisala lausanske pogodbe, ker so ekonomska in finanjska vprašanja med Turčijo in kraljevino Srbijo že rešena z londonskim dogovorom 1913 in ni nikakakega razloga, da se ta dogovor razveljavi. Pozneje bo prišlo med Jugoslavijo in Turčijo do zasebnega sporazuma. — Budimpešta, dne 31. julija. Madžarsko časopisje ni preveč zadovoljno s sklepi zunanjih ministrov Male antante na konferenci v Sinaji in bi rado natančneje poznalo praktična jamstva, ki jih navaja komunique kot predpogoji za posojilo, ki naj bi se dovolilo Madžarski.

Bodoči program Narodne skupščine. Na zadnji seji je ministr. svet razpravljajal ljudi o glavnih točkah bodočega programa narodne skupščine, ki se ima po končanih parlamentarnih počitnicah dne 20. septembra sestati na jesensko zasedanje. Delovni program do konca leta ima v glavnem obsegati te točke: 1. Zakon o srednjih šolah in o srednjošolskih profesorjih. 2. Zakon o službi pragmatiki za uradnike in nameščence državnih železnic. 3. Zakon o organizaciji sodišč in o sodnikih. 4. Zakon o proračunu za l. 1923/24. 5. Zakon o centralni upravi. 6. Zakon o ureditvi mestnih občin. 7. Zborovalni in društveni zakon. 8. Iiskovni zakon. Ta zakon izdekuje posebna komisija. Načrt zakona ima biti v najkrajšem času definitivno izdelan.

Afera ministrstva trgovine. V ministrstvu trgovine se je odkrila afera, ki nam v bengalični luči priča o razmerah v naših ministrstvih. Ako človek čuje o takih razmerah, se nikakor ne more čuditi, da je inozemstvo izgubilo do nas upravn vsako zaupanje, da nima naša država v inozemstvu nobenega kredita. Toda, da se vrnemo k aferi, ki je bila zadnje dni odkrita v ministrstvu trgovine. Gre za akt, katerega je šef računovodstva Miloje Stanojević predložil v podpis ministru Jankoviću. Na podlagi spisa, se dovoli pomoč v iznosu 500.000 dinarjev ženi imenovanega računovodje. Denar se je pri upravi fondov že dvignil, pozneje se je izvedelo za sleparijo in Stanojević sedi že v zaporu. Denarja se pa ni našlo več, ker je bil že polrošen! Ali se še čudimo, zakaj pada dinar? Ne samo dinar, a država mora razpasti, ako bodo vladale v naših ministrstvih take razmere.

Kredit za poljedelske šole. Poljedelsko ministrstvo je zaprosilo finančno ministrstvo za kredit 640.000 dinarjev. S tem kreditom bi se poravnali stroški za renoviranje poljedelskih šol.

Obmejna konferenca v Mariboru. Dne 3. avgusta se sestanejo, kakor smo že poročali, v Mariboru delegati naše kraljevine in avstrijske republike, ki bodo sklepali o konvenciji glede obmejnega prometa med obema državama. Ta konvencija bo urejala vprašanja lurslike, paše, lova itd.

Konzulati v Ljubljani: Gen. konzulat C. S. R.: Breg št. 8./I. — Francoski konzulat: Ljubljanska kreditna banka, Dunajska cesta. — Poč. konzulat Belgije: Urad ljubljanskega veleposlana. — Avstrijski konzulat: Turjaški trg 4./II. — Italijanska delegacija: Zrinjskega cesta št. 3./I.

Želez ržja. Po podatkih poljedelskega ministra je želez ržja v Macedoniji popolnoma zadovoljiva. Smatra se, da bo la želez zadostovala v glavnem za konzum v državi in da bo treba uvoziti le manjše količine.

Jugoslovensko šumarsko udruženje ima letošnjo glavno skupščino od 17. do 23. avgusta v Ljubljani v zvezi z izletom na Bled, v Trbovlje, na Pokljuko in na Triglav.

Italijanski odbor za »neodvisnost« Črne gore. V Bologni se je sestalo več italijanskih senatorjev, zastopnikov vseučiliških profesorjev in vojaških osebnosti, ki so sklenili, da osnujejo odbor za svobodo in neodvisnost Črne gore. Prevzeli so propagandno akcijo v italijanski javnosti. Bili so storjeni važni sklepi o delovanju odbora in izvoljene osebe, ki bodo izdale na italijanski narod proglas, v katerem bo govora o vsem tem. Ta proglas bo objavljen v fašistovskih listih. V njem so navedene izmišljene grozote, ki bi se naj dogajale v Črni gori.

Stavka mornarjev fraja dalje. Dne 31. p. m. je prišla v Bakar posebna komisija ministrstva saobraćaja, ki pregleduje knjige »Jadranske plovitbe«. Člani komisije naglašajo, da je njihova misija

izključno le informativnega značaja, da nimajo nikakega pooblastila za posredovanje med brodolastniki in pa stavlkujočimi. Videl je, da ni še pričakovati v doglednem času konca stavke. Med obema strankama so nastopili novi konflikti. Med stavlkujočimi je vzbudila veliko zanimanje, nezadovoljstvo in ogorčenje izjava brodolastnikov, da je bilo njihovo osobe nezanesljivo.

Razstava mlečnih izdelkov v Milanu. V Milanu se bo vršila v mesecu novembru l. l. prva narodna razstava mlečnih izdelkov. Na razstavi bo poseben oddelek za inozemce.

Nemški milijonarji. Nezaslišani padeč nemške marke je povzročil, da je danes že vsak najslabše plačani nemški uslužbenec milijonar. V juliju je na primer dobil poštni sel (samec) 3 in pol milijona mark, strojevodja 4 in pol milijona mark, inšpektor po celo 7 milijonov mark plače, s čimur pa so dosegli komaj polovico vrednosti predvojne plače.

Zvišanje obresne mere v Švici. Eskontna obresna mera v Švici je povišana za tričetrtine odstotka, a lombardna obresna mera za štiri peline odstotkov.

Prebivalstvo Avstrije šleje po ljudskem štetju z dne 7. marca l. l. 6 milijonov 526.661 oseb. Posamezne zvezne dežele so štele: Nižje Avstrijsko 1 milijon 478.697, Gornje Avstrijsko 873.702, Solnograško 222.731, Štajersko 977.350, Koroško 370.432, Tirolsko 313.699, Vorarlberg 139.968, Burgenland 286.299 prebivalcev. Mesta so imela nastopno število prebivalcev: Dunaj 1.863.783, Gradec 152.731, Linz 101.347, Innsbruck 56.365, Salzburg 37.821, Wiener-Neustadt 36.935, St. Pölten 31.626, Celovec 27.423, Steyr 22.123, Mödling 18.695, Beljak 16.796, Wels 16.409, Baden 14 tisoč 579.

Nemško gospodarsko prodiranje v Rusijo. Ruska brzozjavna agencija javlja, da se bo po izjavi nemškega poslanika v Moskvi Brockdorff-Rantzaua, udeležila nemška trgovina in industrija moskovskega veleposlana v velikanskem obsegu. Zastopane bodo vse panoge nemške industrije in trgovine, posebno pa tovarne poljedelskih in drugih gospodarskih strojev, tovarna električnih

strojev in potrebščin ter kemikalij in zdravil. Kakor izgleda, si Nemčija vedno bolj osvaja ruska tržišča.

Leina v Italiji. V statističnem izkazu generalnega ravateljstva v poljedelskem ministrstvu v Rimu je razvidno, da se bo pridelalo letos v Italiji več kot 54 milijonov centov, to je 10 milijonov kvintalov več kakor lansko leto, a 4 milijone kvintalov nad povprečno količino v zadnjem desetletju. —

Tržna poročila.

Novosadska blagovna borza 31. jul. Na produktivni borzi notirajo: Bačka pšenica 78/82, 1-2%, 11 vag. 370-362.50, nova bačka 78/79 kg, 2% primeši, 100% kase 5 vag. 356.25, stara bačka 77/78 kg, 2-3% ponudba 370, srbska nova 78/79 kg, 2-3 paritela Beograd, dupl. kasa, 25 vag. 350-342.50, bački ječmen 64/65 kg, 1 vag. 300, banatski 63/64 kg, 1 vag. 287.50, bačka koroza 9 vag. 287.50-285, pšenična moka »0« bačka 1 vag. 582.50, »2« ponudba 550, »3« ponudba 500, »6« 1 vag. 450, »6« za avgust 2 vag. 435. Tendence neizpremenjena.

Zagrebski žitni trg (1. avgusta). Poslovno vojvodinska postaja notirajo: pšenica (78/80 kg), nova 350-365, lursčica žolita 280-290, ječmen za pivo 290-295, za krmo 270-280, oves 280-300, moka »0« 600-625, »2« 575-600, »4« 550-575, za krmo 200, otrobi drobni 145-155, debeli 170-180. Tendence mirna.

Zagrebski sejem (1. avgusta). Dogon goveje živine zelo velik, svini je bilo manj. Nastopili so tudi italijanski kupci. Cene za kg žive teže: voli I. 13.75-14.50, II. 10.50-12.50, III. in bosanska živina 9-11.50, felela I. 19-19.50, II. 18.50-18.75, mlada živina 10.50-12.50, krave I. 13-14.50, II. 10-12.50, svinje I. 24-24.50, II. 21-23. Krma za mleč: seno 85-100, delelja 100-112.50, stama 60-65.

Beogradska blagovna borza (1. avgust). Pšenica: 78/79 kg, 2-3%, paritela Beograd, ponudba 345, povpraševanje 335; 78/79 kg, 2-3%, šlep Zatrežje, za 15 dni, ponudba 360. Ječmen: franko Beograd, ponudba 280. Turščica: paritela Beograd 310, 290. Tendence neizpremenjena. Zanimanje za pšenico in češplje.

BERSON je in ostane najboljša vrsta. Varuje čevlje, je najcenejši in trpežnejši od kože. — Zahtevajte od Vašega čevljarja, da Vam pri-trdi Berson gumijeve pete in gumijeve podplate!

Zastopstvo [trrdke Ferguson, Shiers & Co. v Manchesteru

Jug & Zupančič v Celju

javlja, da mu je došla ravno kar večja množina najnovejših modelov pristno angleških „Waterproof“, „Leatherproof“ dežnih in „Raincoat“ plaščev.

Za vsak komad 2letna garancija. — Modeli so na ogled v skladišču imenovane trrdke v Narodnem domu v Celju.

! Oddaja na debelo. !

PETROLEJ
BENCIN
AUTO - OLJE
NAFTA

BENCOL

CILINDER - OLJA
STROJNA IN
MAZILNA - OLJA
TOVOTNA MAST

dvojno rafiniran, vodeno čisti — nudi najceneje — v vsaki množini od 50 kg naprej

ZORA d. z o. z.

Ljubljana, Dunajska cesta 33

Bencol je najcenejše sredstvo za pogon bencin-motorjev in avtomobilov; prepričajte se sami in naročite takoj!

Absolventinja

Državne dvo-razredne trg. šole v Mariboru išče mesta začetnice pri kakem industrijskem podjetju. Cenjene ponudbe je poslati na upravo „Trgovskega lista“ pod šifro „Marljiva“.

Industriji
Trgovci

oglašajte v „Trgovskem listu“!

Za mojo podružno trgovino s specerijskim in manufakturnim blagom na deželi iščem za takojšni nastop popolnoma samostojno

voditeljico

dobro, večšo, izurjeno moč v imenovani stroki, s prijaznim, vljudnim nastopom. Prosim takojšne ponudbe z navedbo referenc in prepisi pričeval. Kavcije zmožne imajo prednost. Josip Kostanjšek v Mozirju, Savinjska dolina.

Priporočamo:

JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7

Najboljši šivalni stroji v vseh opremah Gritzner, Kaiser, Adler za rodbinsko in obrtno rabo, islotam igle, olje ter vse posamezne dele za vse sisteme. Na veliko in malo!